

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI

KATEDRA SLAVISTIKY
SEKCE POLONISTIKY

Klasifikace jazykových chyb při tlumočení z polštiny do češtiny
The Classification of Language Errors that Occur During Interpreting from
Polish into Czech
Klasifikacja błędów językowych w tłumaczeniu ustnym z języka polskiego
na język czeski

VYPRACOVALA: Pavla Hlínová

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Izabela Szulc

OLOMOUC 2014

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci, 15. 4. 2014

podpis

Děkuji Mgr. Izabele Szulc za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytla.

Podpis

Obsah

Úvod	7
1 Tlumočení	8
1.1 Tlumočení a jeho historie	8
1.2 Výchozí a cílový jazyk	8
1.3 Druhy tlumočení	9
1.3.1 Konsektivní tlumočení	10
1.3.1.1 Přerušované a nepřerušované tlumočení	10
1.3.1.2 Tlumočení s notací a bez notace	10
1.3.1.3 Sumarizující (informační, referující) tlumočení	10
1.3.2 Simultánní tlumočení	11
1.3.2.1 Kabinové tlumočení	11
1.3.2.2 Tlumočení s šeptacím zařízením	11
1.3.2.3 Šušotáž	11
1.3.2.4 Remote interpreting	12
1.3.2.5 Pilotáž neboli relay	12
1.3.2.6 Tlumočení z listu	12
1.4 Příčiny chyb při tlumočení polštiny a češtiny	13
1.5 Dostupné odborné publikace a materiály v českém jazyce	14
1.6 Předpoklady a nároky na tlumočnicka	15
2 Analýza nahrávek	16
2.1 Charakteristika nahrávek	16
2.2 Přehled chyb vyskytujících se v nahrávkách	17
3 Klasifikace chyb v nahrávkách	29
3.1 Polonismy	29
3.1.1 Zdvořilostní formy	29
3.1.2 Zachování polské formy v češtině (nepřeloženo)	30

3.1.2.1 Podstatná jména (Substantiva).....	31
3.1.2.2 Přídavná jména (Adjektiva).....	35
3.1.2.3 Zájmena (Pronominalia)	36
3.1.2.4 Číslovky (Numeralia)	36
3.1.2.5 Slovesa (Verba)	37
3.1.2.6 Příslovce (Adverbia).....	39
3.1.2.7 Předložky (Prepozice).....	40
3.1.2.8 Částice (Partikule)	41
3.1.3 Slovosled.....	42
3.1.4 Skloňování	43
3.2. Nespisovné koncovky	44
3.3. Zrádná slova mezi polštinou a češtinou.....	46
3.4 Ostatní.....	47
3.5 Nejčastěji se vyskytující chyby a možnosti jejich eliminace.....	48
3.6 Statistika chyb.....	49
3.6.1 Tabulka kategorií chyb	50
3.6.2 Přehled počtu chyb a jejich procentuální zastoupení v kategoriích.....	51
4 Doporučení pro eliminaci chyb při tlumočení	52
4.1 Příprava na tlumočený text	52
4.2 Paměť, koncentrace	52
4.3 Slovníček chybně použitých výrazů v nahrávkách.....	53
5 Závěr	57
6 Resumé	58
7 Streszczenie	59
8 Seznam použité odborné literatury v abecedním pořadí.....	60

Úvod

Jazykové chyby se při tlumočení vyskytují velmi často, zejména v kombinaci dvou podobných si jazyků jako je tomu u češtiny a polštiny. Předkládaná práce se zabývá nesprávnostmi, které učinili studenti při tlumočení v rámci předmětu Tlumočení odborného textu během akademických let 2012/2013, 2013/2014 na Univerzitě Palackého v Olomouci. Jedná se o nahrávky studentů české národnosti, kteří studují 2. a 3. rokem polštinu na zdejší univerzitě. V součtu zkoumaný materiál zahrnuje 108 nahrávek tlumočených z polštiny do češtiny.

Práce je rozdělena do dvou částí a to na část teoretickou a praktickou. Obsahem teoretické části je seznámení s jednotlivými druhy tlumočení podle Vítězslava Vilímka. Základní dva druhy tlumočení tj. simultánní a konsekutivní jsou dále rozděleny do jednotlivých podkapitol a blíže specifikovány.

Praktická část je věnována transliteraci a klasifikaci jazykových chyb, které byly zaznamenány v nahrávkách a očíslovány pro lepší orientaci v textu. Nejvíce studenti chybovali v polonismech, a proto je jim věnována zvýšená pozornost v praktické části, jež je rozčleněna do jednotlivých podkapitol, dle kategorií chyb. Rovněž se mezi nesprávnostmi vyskytlo i mnoho nedostatků typických pro tlumočení obecně, práce se jimi ale nebude zabývat blíže.

Závěrem je přiložen přehled překladu slov, kterým je v jazykové kombinaci polština – čeština vhodné věnovat zvýšenou pozornost a rady pro eliminaci chyb během tlumočení.

1 Tlumočení

V současném globalizovaném světě neustále vzrůstá poptávka po kvalitním tlumočení. Svět se neuvěřitelnou rychlostí propojuje, tudíž potřeba dorozumění na co nejvyšší možné úrovni stoupá. Mezinárodní firmy potřebují ke své expanzi do cizích zemí tlumočníky. Této situaci se v posledních letech přizpůsobuje i školství a vznikají obory na vysokých školách, které vytvářejí a vychovávají schopné tlumočníky s částečnými znalostmi v oblasti práva, managementu, obchodu, financí atd. Změnou potřeb a požadavků trhu se univerzity snaží vylepšovat možnosti uplatnění svých absolventů.

1.1 Tlumočení a jeho historie

Tlumočení má samo o sobě dlouhou historii, neboť již v dávných dobách bylo nutné se dorozumět při výměně zboží, na trzích, při šíření náboženství i okupaci území. V porovnání s překladem je těžší získat o tlumočení v dřívějších dobách bližší informace. Na rozdíl od překladu má tlumočení pouze mluvenou, zvukovou formu, která je určena primárně pro několik osob. Překlad většinou využijí tisíce lidí v návaznosti na překládaný materiál.

Podle M. Tryuk bylo tlumočení původně považováno „za nedůležitý obor, který nebyl potřeba blíže zkoumat“ (Tryuk 2007: 15). Postupem času se z tlumočení stala vysokoškolská disciplína a profese tlumočnicka pro orgány EU, OSN nebo mezinárodní firmy se řadí mezi jedno z nejprestižnějších povolání. S tím jsou samozřejmě spojeny i nároky, které jsou na profesionální tlumočníky kladeny.

1.2 Výchozí a cílový jazyk

„Tlumočení je druh translační činnosti, pro který je charakteristické, že jeho výstup má mluvenou podobu“ (Hrdinová, Vilímek 2008: 7). Obor tlumočení je založený primárně na dvou jazycích, tím jsou „jazyk výchozí tedy ten, ve kterém tlumočnick vyslechne obsah, který má přetlumočit, a jazyk cílový čili ten, ve kterém bude sdělení

prezentováno“ (Hrdinová, Vilímek 2008: 7). Dle předních vědců vypadá model tlumočení následovně:

1. fáze – Sdělení, Výchozí jazyk, Dekódování,
2. fáze – Obsah, Kódování,
3. fáze – Sdělení, Cílový jazyk (Hrdinová, Vilímek 2008: 7).

Podle V. Vilímka musí tlumočnick sdělení ve své mysli rychle dekódovat a následně informace správně pochopit, což je velice důležité, neboť nepochopené sdělení nelze úspěšně přetlumočit (Hrdinová, Vilímek 2008).

Tímto se dostáváme ke skutečnosti, že tlumočnick musí být profesionálním posluchačem a rovněž i profesionálním řečníkem. Nemusí se vždy jednat pouze o dva tlumočené jazyky, jsou i situace, kdy je potřeba využít služeb více tlumočnicků, abychom se k cílovému jazyku dostali. To, kolik jazyků musí profesionální tlumočnick ovládat, není stanoveno, někdo ovládá cizí jazyky tři, někdo šest nebo i více. Je ale důležité si uvědomit, že existuje několik tisíc jazyků, z čehož lze usoudit, že pole působnosti tlumočnicků je skutečně obsáhlé.

Při výběru studia cizího jazyka je důležité si uvědomit souvislosti a výhody spojené se studiem daného jazyka. Příkladem mohou být obchodní vztahy mezi zeměmi, polština je v České republice velmi žádaným jazykem vedle angličtiny a němčiny zejména z důvodu expanze polských firem na český trh a opačně. Rovněž je výhodou studia polského jazyka i skutečnost, že Poláci tvoří vysoké populační zastoupení i v mnoha zemích, mezi které patří např. Kanada, Spojené státy americké, Irsko, Anglie atd., u všech uvedených příkladů se jedná o země, kde se lze polštinou domluvit.

1.3 Druhy tlumočení

Základní rozdělení tlumočení se od sebe v jednotlivých teoriích může zčásti lišit v návaznosti na to, jaká kritéria použijeme. Nejznámější se řídí podle metody práce a zahrnuje dva druhy: konsekutivní a simultánní tlumočení (Hrdinová, Vilímek 2008: 9–13). Zjednodušeně by se dalo říci, že konsekutivní tlumočení je forma, kdy tlumočnick nejdříve vyslechne celé sdělení a následně přetlumočí do jazyka cílového, u simultánního

typu tlumočnick „po určité vyslechnuté části přetlumočí sdělení a následně tak probíhá celý projev. Časový odstup přetlumočení se zde pohybuje v řádu několika sekund“ (Hrdinová, Vilímek 2008: 13).

1.3.1 Konsektivní tlumočení

Rozdíl mezi konsektivním a simultánním tlumočením byl uveden již dříve v textu. Pro úplnost a zorientování v jednotlivých kritériích jsou následně uvedeny další možné formy dělení tlumočení.

1.3.1.1 Přerušované a nepřerušované tlumočení

Přerušované tlumočení se užívá zejména při delších projevech, aby se tlumočnick neztratil v dlouhých tlumočených úsecích. Naopak nepřerušovaná forma je používána primárně pro krátké texty, zejména přípitky a nejrůznější diskusní sdělení, blahopřání apod.

1.3.1.2 Tlumočení s notací a bez notace

Další dělení záleží zejména na obtížnosti tlumočeného textu. V situaci kdy tlumočnick musí tlumočit náročný text plný čísel, případně adres, procentuálních údajů a jmen je zde nutné si během tlumočení dělat záznamy aby nedošlo k chybným a zavádějícím údajům v cílovém jazyku. Bez notace si tlumočnick vystačí zejména v případě krátkých, jednoduchých sdělení, kde není nutné poznámky vytvářet.

1.3.1.3 Sumarizující (informační, referující) tlumočení

Jedná se o tlumočení sdělení obsahujícího „vysoké množství výrazové ekonomie. Výsledný text je zhuštěn na přibližně 25 % původní verze“ (Hrdinová, Vilímek 2008: 13). Hlavním úkolem sumarizujícího tlumočení je předat nejdůležitější informace.

1.3.2 Simultánní tlumočení

Při dělení simultánního tlumočení se hledí zejména na technické zařízení, které při tlumočení používáme, a na to zda jsme přítomni s řečníkem v sále či nikoliv.

1.3.2.1 Kabinové tlumočení

Je podle Vítězslava Vilímka „forma, při které je tlumočnick od řečníka oddělen kabinou, ve které má speciální zařízení: sluchátka, mikrofon, případně další technické zařízení a s řečníkem a posluchači komunikuje pouze skrz sluchátka, tato forma se používá zejména při tlumočení na mnoho jazyků“ (Hrdinová, Vilímek 2008: 14). Kabinové tlumočení je typické pro jednání mezinárodních organizací, mezi které se řadí např. Evropská Unie, NATO, UNICEF a mnoho dalších.

1.3.2.2 Tlumočení s šeptacím zařízením

Je založeno stejně jako kabinové tlumočení na sluchátku s tím rozdílem, že při tlumočení s šeptacím zařízením je tlumočnick přímo přítomen v sále a šeptem do mikrofonu tlumočí posluchači řečníka naživo. Tato forma je při menších zakázkách výhodnější, neboť se jedná o výrazně levnější verzi tlumočení.

1.3.2.3 Šušotáž

Je jedinou formou, která nepotřebuje žádnou pomocnou techniku, maximálně papír a tužku na poznámky. Tlumočnick je na místě pro jednoho až dva posluchače a sdělení jim tlumočí šeptem přímo na místě.

1.3.2.4 Remote interpreting

Neustále se zvyšující možnosti a zlepšující se technika umožňuje v dnešní době už i tlumočení na dálku. Podle Vítězslava Vilímka se jedná o technicky prakticky nejnáročnější formu tlumočení. Tuto formu můžeme uplatnit zejména u stále oblíbenějších a používanějších videokonferencí. Tlumočnick má k dispozici kabinu, kde jsou i obrazovky přímo ze sálu, kde se vyskytuje řečník. Dále má k dispozici stejně jako u kabinového tlumočení sluchátka i mikrofon (Hrdinová, Vilímek 2008). Remote interpreting je formou tlumočení, která se jistě do budoucna bude rychle zdokonalovat a vylepšovat své možnosti pro profesionální tlumočníky.

1.3.2.5 Pilotáž neboli relay

Jedná se o náročnou formu tlumočení používanou při multilingválním jednání. Její uplatnění spočívá ve využití již přetlumočeného textu, tedy převodu přes jeden jazyk z jiné kabiny a následné přetlumočení do dalšího jazyka. Náročnost se projevuje zejména v potřebě velmi pečlivého vyslovování a co nejlepšího přetlumočení. Chyby, které se objeví, již v první tlumočené verzi se mohou opakovat nebo i neuvěřitelně zvětšit. Může dojít ke zcela špatnému porozumění, což vytvoří nepřesné a matoucí cílové sdělení. Proto je podle Vítězslava Vilímka u této formy „vhodnější vyhýbat se idiomům a vysvětlovat realie, které nemusejí být pro tlumočníky jiných jazyků známé“ (Hrdinová, Vilímek 2008: 10).

1.3.2.6 Tlumočení z listu

Jedná se o formu, kdy čte tlumočnick text z listu ve výchozím jazyce a rovnou jej tlumočí na jazyk cílový. Je nutné si uvědomit rozdíl mezi tlumočením z listu a tlumočením s listem, kdy tlumočnick dopředu dostane stručný souhrn sdělení, které bude tlumočit, i když následně přednesená verze se může od té tištěné poněkud lišit.

1.4 Příčiny chyb při tlumočení polštiny a češtiny

Chyby v nahrávkách vznikají primárně, protože student ještě nemá dostatečné znalosti polského jazyka. Postupem času a soustavnou prací nad studiem polštiny se bude počet chyb snižovat. Podle J. Damborského je důležité dbát o kulturu jazyka, správně a kultivovaně komunikovat. Je potřeba se v jazycích neustále zdokonalovat a získávat informace o gramatice, způsobu užívání nových výrazů i o vlivu medií na vývoj jazyka. „Čím lépe se jazyk naučíme z hlediska kultury, gramatiky i výrazů tím jednoduší pro nás bude v něm vytvářet kvalitní texty a mluvené projevy“ (Damborský, Lotko 1992: 59).

Podle Lotka „je nezbytná důkladná znalost jak shod, tak i rozdílů obou jazykových systémů. Rozdíly mezi geneticky blízkými jazyky jsou nezdědka pouze kvantitativní. Neuvědomování si tohoto faktu může snadno vést k nežádoucím interferencím a posunům ve stylovém zabarvení cílového jazyka, které sice nezpůsobuje nedorozumění, ale působí vždy rušivě a mění autorův záměr“ (Lotko 1997: 134).

Praktická část této práce se věnuje kategoriím chyb, které při tlumočení polštiny a češtiny vznikají. Při tlumočení těchto dvou jazykových kombinací je důležité si uvědomit, jak již bylo zmíněno výše, že i když jazyk perfektně ovládneme, stačí použít kombinaci slov, kterou by rodilý mluvčí vyjádřil jinak, a ihned je obecenstvu, kterému se tlumočí, zřejmé, že pro tlumočnicka není jazyk, ve kterém hovoří, mateřštinou. Proto tlumočení vyžaduje skutečné dovednosti i v řečnické oblasti. V knize *Rétorika v současné praxi* (Lotko 1986) se autor obsáhle věnuje jazykovému i nejazykovému chování veřejných mluvčích a pojednává o důležitosti kultivovaného a srozumitelného projevu.

Polština i čeština jsou slovanské jazyky, tudíž je zde možnost částečného porozumění, přestože druhý jazyk neovládáme. Je nutné utvářet vhodná spojení, aby výsledná verze nebyla někde na pomezí českého a polského jazyka. Takovéto verze by jistě porozuměli obyvatelé pohraničních oblastí, ale nejedná se výkon, kterého je hoden tlumočnick.

Nejčastější chyby při tlumočení vznikají na základě podobnosti těchto dvou slovanských jazyků, „neboť jde o jazyky typologicky příbuzné a kulturně blízké“ (Lotko 1987: 4). Konkrétně u polštiny a češtiny je vhodné zdůraznit četné zastoupení zrádných

slov, tedy: „lexikálně si podobných jednotek formálně shodných nebo podobných, ale významově nebo stylově odlišných“ (Lotko 1987: 4). Jednoduše řečeno se jedná o výrazy, které znějí stejně v obou jazycích, ale v polštině i češtině nesou odlišný význam.

Další chyby vznikají na základě neuvědomění si, že výraz, který je tlumočen, ponechal student ve výchozím jazyku a pouze ho zopakoval, což se v kombinaci polštiny a češtiny stává poměrně často ve chvíli, kdy tlumočíme podobně znějící části textu v obou jazycích. Významné zastoupení chyb je i v oblasti nespisovnosti, která vzniká na základě mnoha nářečí na území České republiky, a také v důsledku rychlé nahrávky, během které se student soustředí na předání informace v cílovém jazyku a už tolik nedbá na užití správné formy své mateřštiny tedy češtiny. Dále užití nevhodné předložky, která se s daným výrazem a pádem pojí pouze v jednom z jazyků. Je nutné upozornit i na rozdíly ve stupňování přídavných jmen v obou jazycích, o kterých více pojednává E. Lotko ve své knize *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi*. V nahrávkách ale chybné stupňování zaznamenáno nebylo.

1.5 Dostupné odborné publikace a materiály v českém jazyce

Pokud se zaměříme na odbornou literaturu a materiály, které jsou dostupné v českém jazyce, zjistíme, že odborných publikací je pouze několik. Čerpat je nutné zejména z cizojazyčné literatury, primárně polské a anglické. Případně se objevují stručné publikace mladých vysokoškolských učitelů z Česka a Slovenska, kde jsou příspěvky psané česky i slovensky a většinou obsahují několik témat z konferencí, která jsou následně popsána. Pokud se zajímáme jen o českou literaturu, je zde nejčastěji zmiňovaná kniha *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi* profesora Edvarda Lotka, dále můžeme narazit na nejrůznější vysokoškolské práce a příspěvky do sborníků, které se ale tlumočení polštiny a češtiny jako samostatného tématu dotýkají jen velmi okrajově. Proto by bylo vhodné do budoucna tuto mezeru v oblasti česky psaných publikací o tlumočení češtiny a polštiny vyplnit publikacemi novými a zároveň aktualizovanými.

1.6 Předpoklady a nároky na tlumočnicka

Na tlumočnicka jsou kladeny vysoké požadavky a je potřeba, aby disponoval schopnostmi, které jsou při jeho práci nezbytné. Znalost cizích jazyků nezaručuje, že je jedinec schopným tlumočnickem, pro tuto profesi je potřeba daleko více. Na rozdíl od překladatele musí tlumočnick podat nejlepší možný výkon ihned. Nemůže si dělat korekturu textu, opravovat a přepisovat chyby případně vyhledávat ve slovnících během výkonu práce.

Tlumočnická práce je založena na rychlosti, schopnosti koncentrace, dobré paměti, řečových dovednostech, rozdělení pozornosti, schopnosti zvládat zátěžové situace. Dále se u tlumočnicka předpokládají specifické a kulturní vědomosti nemluvě o perfektní znalosti jazyků při tlumočení i etických požadavcích, kterými je například takt a loajálnost. Náročnost zadané zakázky vzrůstá s odborností tlumočeného textu a potřebou být dostatečně připraven na téma, které má být přetlumočeno.

2 Analýza nahrávek

Úkolem třetí kapitoly je představení a charakteristika tlumočených nahrávek studentů Univerzity Palackého v Olomouci oboru Polština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast. Jedná se o nahrávky studentů druhého a třetího ročníku, které byly nahrány během akademických let 2012/2013 a 2013/2014.

2.1 Charakteristika nahrávek

Studenti, jejichž nahrávky byly analyzovány, jsou české národnosti, nicméně pocházejí z Čech, Moravy i Slezska, a tudíž na základě nářečí, které je typické pro jejich region, chybují zčásti odlišným způsobem. Někteří z nich byli v kontaktu s polským jazykem už dříve, než začali studium na univerzitě. Část z nich je bilingvní, případně mají za sebou výuku na střední škole v polském jazyce ukončenou polskou maturitou. Dále se několik studentů účastnilo letní školy polštiny nebo odjelo na jeden akademický semestr studovat na polskou univerzitu. Znalost a obratnost v polském jazyce se tedy u některých jedinců může značně lišit.

Celkově se jedná o 108 nahrávek českých studentů, kteří měli polskou nahrávku přetlumočit do českého jazyka. Mezi jednotlivými nahrávkami jsou znatelné rozdíly v kvalitě. Vyskytují se chyby, které dělají téměř všichni studenti, ale i chyby, které jsou spíše z nepozornosti. V některých nahrávkách student zcela zapomíná na intonaci, důsledkem je nevýrazný projev, ve kterém všechny výrazy splývají. Důležité je zaměřit se i na celkový projev, v některých nahrávkách studentů lze zaznamenat nejistotu. Působí dojmem, že se student ptá sám sebe, jestli tlumočí správně, případně má v nahrávce roztřesený a nejistý hlas. Ve zlomku nahrávek se student sám sobě směje, protože mu tlumočení nejde. Občas použije výrazy, které není vhodné opakovat. Je zde mnoho kategorií chyb, které jsou typické pro oblast tlumočení obecně, ale tato práce se jim blíže nebude věnovat. Mezi ně patří např.:

- neporozumění původní nahrávce,
- špatný překlad,

- nestíhání tlumočit,
- nezřetelná výslovnost,
- nesprávná intonace,
- nejistý, rozpačitý hlas,
- dlouhé pauzy,
- výrazy ehm.

Výše zmíněné kategorie chyb se pravidelně vyskytují u tlumočení všech jazyků. Klasifikace chyb uvedená v této práci však zahrnuje pouze chybování vyskytující se mezi polštinou a češtinou.

Samozřejmě se mezi nahrávkami vyskytují i takové, kterým nelze cokoliv vytknout, neboť působí velmi profesionálním dojmem a neobsahují chyby. Tato práce je zaměřena, jak již bylo zmíněno výše, zejména na chyby typické pro tlumočení polštiny a češtiny, proto jsou hlavními kategoriemi zkoumání a hodnocení polonismy a další chyby, kterým se věnuje třetí kapitola podrobně.

2.2 Přehled chyb vyskytujících se v nahrávkách

Nejdříve bylo nutné provést poslechy všech nahrávek, následně prostřednictvím poznamenávání a zapisování určit kategorie chyb, z nichž byla provedena celková analýza a procentuální zastoupení jednotlivých chyb v kategoriích. Kategorií a možností jak členit chyby je skutečně mnoho, pro snadnou orientaci v textu je následně uveden výčet veškerých chyb, které byly v nahrávkách zaznamenány. V navazující kapitole jsou tyto chyby rozděleny do jednotlivých kategorií, které jsou blíže specifikovány.

(1.) **Jest to větší národ.*

Je to větší národ.

(2.) *Promluvíme si o *problemach.*

Promluvíme si o **problémech**.

(3.) *Děti *napsaly.*

Děti **napsaly**.

(4.) **troje děti*

tři děti, trojice dětí

(5.) *Kdyby kniha *povstávala.*

Kdyby kniha **vznikala**.

(6.) **V takový způsob píšu.*

Píši **tímto způsobem**.

(7.) **překazovanie myšlenek*

předávání myšlenek

(8.) **Hovoření o čemš.*

Mluvení o něčem.

(9.) **Zvěděla som celý svět.*

Procestovala jsem celý svět.

(10.) **Ocenit svět.*

Posoudit svět.

(11.) **Přežívám to, co jsem zažila.*

Prožívám to, co jsem zažila.

(12.) *Program bude *provadit.*

Programem nás bude **provázet**.

(13.) **Vitame ve studiu.*

Vítáme Vás ve studiu. (2 krát)

(14.) *Prosíme *o vyslani e-mailu.*

Prosíme, **abyste nám posílaly e-maily.**

(15.) **Napisaly se děti.*

Údaj o dětech **se poznamenal** na této straně.

(16.) **Přežila jsem.*

Zažila jsem.

(17.) *Kolik *majou.*

Kolik **mají.**

(18.) **Nechodí o ...*

Nejedná se o ...

(19.) **dostemp*

přístup

(20.) *Chci *napisat.*

Chci **napsat.**

(21.) **Chodilo o vědomosti.*

Jednalo se o znalosti.

(22.) **pisarka*

spisovatelka

(23.) **najnovše dílo*

nejnovější dílo

(24.) **par let temu*

před několika lety

(25.) **odbírám*

vnímám

(26.) ** Jestem překonaná.*

Jsem přesvědčena.

(27.) **Mieškala jsem s indiány.*

Bydlela jsem s indiány.

(28.) **před našou erou*

před naším letopočtem

(29.) ** písání děje*

popsání děje

(30.) **Program provází ...*

Programem provází, (program uvádí) ...

(31.) **z tego punktu vidzenia*

z tohoto úhlu pohledu

(32.) *na *šviečie*

na světě

(33.) *už *dlouho tomu*

už je to dávno

(34.) **Tak samo to jest s ...*

Stejně to je s ...

(35.) *v *časach moich mladých let*

v časech mého mládí

(36.) *Malují se *baranci.*

Malují se **beránci.**

(37.) *Zvyk, který *přibyl do Čech.*

Zvyk, který **přišel** do Čech.

(38.) **ostatní vajíčka*

poslední vajíčka

(39.) *v 10. *věku*

v 10. **století**

(40.) *navazujeme *do tématu*

navazujeme **na téma**

(41.) **to odpoledne*

toho odpoledne

(42.) *v *jednym momentu*

v **jedné chvíli**

(43.) *Naše *překonání má velký *vliv na ...*

Naše **přesvědčení** má velký **vliv** na ...

(44.) **odpovědni lidé*

zodpovědní lidé

(45.) **davajou na*

dávají na

(46.) **Zmístit se do...*

Vejít se do ...

(47.) **sprava do zařízení*

věc (záležitost) do vyřízení

(48.) *Jaký zvuk *pani vadí?*

Jaký zvuk vám vadí?

(49.) **Jak chce být pani zapamatována ostatními lidmi?*

Jak chcete, aby si Vás pamatovalo okolí?

(50.) *Obecný stav *mého umyslu.*

Obecný stav mé mysli.

(51.) *umřít *ve snu*

umřít v spánku

(52.) **chřestianstvo*

křesťanství

(53.) **malpa*

zavináč

(54.) **naturalne barvy*

přírodní barvy

(55.) **Nechodí o...*

Nejedná se o ...

(56.) *V Evropě máme *dostemp.*

V Evropě máme dostup.

(57.) **Do dnešní doby to mám takto.*

Do dnes to mám takto.

(58.) *To nejlepší v ***tej chvíli**.*

To nejlepší v **dané chvíli**.

(59.) *Ukážu vám to ***v praxi**.*

Ukážu vám to na **praktickém příkladu**.

(60.) To, co je možné *** o Číně**.

To, co se můžeme **dočíst** o Číně.

(61.) ****takže***

také

(62.) ****zavše***

vždy

(63.) ****vprovdzenie smernice***

uplatnění, aplikace, použití směrnice

(64.) *směrnice ***VAT***

směrnice **o DPH**

(65.) ****familijno–rozryvkova produkcja***

rodinná a zábavní produkce

(66.) ****sejm***

sněmovna

(67.) ****partie***

politická strana

(68.) ****lotnisko, les***

letiště (v jedné nahrávce přetlumočeno i jako les)

(69.) **tylko*

pouze

(70.) **kniha s podpisem*

kniha s autogramem

(71.) *Děti mám *zapsané v dokumentu.*

Děti mám **zapsané v dokumentech.**

(72.) **Dnes bychom *chtěli si promluvit o ...*

Dnes bychom **si chtěli** promluvit o ...

(73.) *Co *udělat s soukromými školami.*

Co **provést se soukromými školami.**

(74.) **To ho používám *tak.*

Takto ho používám.

(75.) **Pila jsem trochu.*

Trochu jsem pila.

(76.) *... *ponížení kromě samého sebe.*

... **mimo ponížení sebe samé.**

(77.) **mocí zákonodárnou*

zákonodárnou mocí

(78.) **Pro co jsou nám potřební herci?*

Proč potřebujeme herce?

(79.) **To stejné je u knížek.*

Stejně to mám s knížkami.

(80.) *Byl *celej ...*

Byl **celý** ...

(81.) **Jak obvykle...*

Jako obvykle ...

(82.) *Není to tak *velkej problém.*

Není to tak **velký** problém.

(83.) *Studenti se *nevlezou do vysokých škol.*

Studenti se **nevejdou na vysoké školy.**

(84.) **Strašně by mě to mučilo.*

Velmi by mě to trýznilo.

(85.) **Chcu malovat.*

Chci malovat.

(86.) **No prostě, aby to prostě bylo.*

..., aby to bylo.

(87.) **S košem vajec jdem do kostela.*

S košíčkem vajíček jdeme do kostela.

(88.) **Na těch banálních věcech se klade důraz.*

Na tyto banální věci je kladen důraz.

(89.) **Ve vysokých školách*

na vysokých školách

(90.) *Dnes *bysme chtěli.*

Dnes **bychom** chtěli.

(91.) *Co se můžeme dočíst ***jako** ve zdrojích.*

Co se můžeme dočíst ve zdrojích.

(92.) *Jsou věci, které můžeme vyjádřit ***slovama**.*

Existují věci, které lze vyjádřit slovy.

(93.) ****Jestli** mám se sebou.*

Když mám s sebou.

(94.) ****Maluje se na to**.*

Vajíčka jsou zdobena.

(95.) *Po vyškrábání nám vzorky ***vylezou ven**.*

Po vyškrábání **prokouknou** vzorky.

(96.) ****Zdobení vajec a posvěcení koš**.*

Zdobení **vajíček** a **posvěcený košík**.

(97.) *Promluvit si o ***problemach**.*

Promluvit si o **problémech**.

(98.) *Co ***bude s školy soukromými**.*

Co se stane se **soukromými školami**.

(99.) ****Samo se to napíše**.*

Psaní mi jde samo od ruky.

(100.) ****Strašně bych se umordovala**.*

Velmi bych se unavila.

(101.) ****Kdy jak jdu do antikvariátu**.*

Když jdu do antikvariátu.

(102.) *Každý den *se ráno k počítači.*

Každé ráno **sednu** k počítači.

(103.) *Tvořena *přes Evropané.*

Tvořena **Evropany**.

(104.) *Nemám *energie.*

Nemám **energii**.

(105.) **Aby se dívat na svět, proto cestuji.*

Cestuji, abych si mohla prohlédnout svět.

(106.) *Vajíčka zdobíme různými *krajky*

Vajíčka zdobíme různými **krajkami**.

(107.) *v *úředním listě*

v úřední listině

(108.) *Když přiložím pero *do papíru.*

Když přiložím pero ***k papíru**.

(109.) *Zavazuje do vytvoření.*

Zavazuje **k vytvoření**.

(110.) **Přejdou v platnost ...*

Získávají platnost od ...

(111.) *Chci *zdolat sebe samu.*

Chci **překonat sebe samou**.

(112.) *Moje *představení pekla.*

Moje **představa** pekla.

(113.) ... *psaní *se svědomím*

... psaní s **vědomím**

3 Klasifikace chyb v nahrávkách

V 108mi nahrávkách studentů bylo zaznamenáno 113 chyb, některé z těchto chyb se opakují vícekrát, proto je jim věnována zvýšená pozornost. Z výše vypsánoho přehledu chyb je zřetelné, že je jedná o nejrůznější druhy chyb. Někdy je špatně použit slovosled, který zní ve výsledku velmi nepřírozeně a rodilý mluvčí by větu zformuloval jinak. V jiném případě se jedná o nespisovné zakončení výrazů; velmi zřetelnou skupinou je chybování v polonismech.

3.1 Polonismy

Polonismy jsou v podstatě zachované výrazy v polštině, které jsou aplikovány v českém jazyce (samozřejmě je lze uplatnit i v jazyce jiném, který je polštině stylově podobný konkrétně např. slovenština) a následně v něm použity, nebo jsou tyto výrazy podle polštiny v češtině vytvořeny. Tato chyba se vyskytovala v 43 nahrávkách tedy v 46,44 % materiálu. Protože polonismy představovaly největší zastoupení chyb v téměř všech slovních druzích mimo spojky a citoslovce, byla celá kategorie polonismů rozčleněna do podkapitol podle slovních druhů a dalších možností členění typických pro konkrétní skupinu chyb.

Podle E. Lotka „vznikají polonismy částečně, protože existuje rozlišný způsob odvozování nových slov v češtině i v polštině. Čeština vytváří nová slova většinou na základě zachování kořeně slova a pomocí přípon vytváří slova nová“ (Dambrovský, Lotko 1992: 31).

3.1.1 Zdvořilostní formy

První podkapitola se zabývá porovnáním české a polské formy vykání, která většinu studentů dosti zmátla. V polském jazyce se pro vykání používá oslovení paní / pane (proszę pana, panią), v češtině používáme Vás, tedy formu zájmena v množném čísle pro mužský i ženský rod. Tuto chybu lze zaznamenat u příkladu níže: číslo 49. Aplikace takovéto formy v českém jazyce působí velmi rušivě.

Mezi další chyby v této kategorii patří:

(13.) **Vítame* ve studiu.

Vítáme Vás ve studiu. (2 krát)

(48.) *Jaký zvuk *pani vadí?*

Jaký zvuk **vám vadí?**

(49.) **Jak chce být pani zapamatovana ostatními lidmi?*

Jak chcete, aby si Vás pamatovalo okolí?

Pro objasnění aplikace vykání v porovnání češtiny a polštiny je následně uveden příklad, který srovnává vykání v českém a polském jazyce:

Čeština

Vy – Smím **vás** prosit?

Polština

Mężczyzna (muž) – PAN – Czy mogę pana prosić?

Kobieta (žena) – PANI – Czy mogę panią prosić?

Mężczyźni (muži) – PANOWIE – Czy mogę panów prosić?

Kobiety (ženy) – PANIE – Czy mogę panie prosić?

Kobiety i mężczyźni (muži i ženy) – PAŃSTWO – Czy mogę państwa prosić?

(Damborský, Lotko 1992: 31).

3.1.2 Zachování polské formy v češtině (nepřeloženo)

Následující kategorie se zabývá chybami, kdy studenti pouze zopakovali řečnickova slova z nahrávky. Zde nelze posoudit, zda je jedná o chybu z nepozornosti, případně zda byl student přesvědčen o správnosti svého tlumočnického projevu. Jedná se pravděpodobně spíše o skutečnost, že pro studenta jsou tyto výrazy natolik známé, že si neuvědomil svou chybu. V níže uvedených příkladech je uvedeno i chybování ve slovesu

být, které spadá do kategorie sloves, ale protože zde byla celá část věty nepřetlumočena, jsou tyto chyby (č. 26., 34.) uvedeny v této části, i když by mohly být zařazeny i do kategorie sloves.

(24.) **par let temu*

před několika lety

(26.) ** Jestem překonaná.*

Jsem přesvědčena.

(33.) *už *dlouho tomu*

už je to dávno

(34.) **Tak samo to jest s ...*

Stejně to je s ...

(65.) **familijno–rozryvkova produkcja*

rodinná a zábavní produkce

3.1.2.1 Podstatná jména (Substantiva)

„V morfoloickém systému češtiny zauímají substantiva – jako nejpočetnější a nejfrekventovanější slovní druh – centrální postavení“ (Petr 1986: 277). Pokud se zaměříme na význam, který nesou jednotlivá podstatná jména pro konkrétní osoby, věci a zvířata, je zde znatelná důležitost správného přetlumočení výrazu. „V odborných a publicistických textech je zhruba každé třetí slovo podstatné jméno, v běžném hovoru je to jen asi každé osmé až deváté“ (Cvrček 2010: 134).

(7.) **překazovanie myšlenek*

předávání myšlenek

(19.) **dostemp*

přístup

(22.) **pisarka*

spisovatelka

(28.) **před našou erou*

před naším letopočtem

(29.) ** písání děje*

popsání děje

(31.) **z tego punktu widzenia*

z tohoto úhlu pohledu

(32.) *na *šviečie*

na světě

(36.) *Malují se *baranci.*

Malují se **beránci.**

(39.) *v 10. *věku*

v 10. století

(42.) *v *jednym momentu*

v jedné chvíli

(43.) *Naše *překonání má velký *vpliv na ...*

Naše **přesvědčení** má velký **vliv** na ...

(47.) **sprava do zařízení*

věc (záležitost) vyřízení

(50.) *Obecný stav *mého umyslu.*

Obecný stav **mé myslí.**

(51.) *umřít *ve snu*

umřít v **spánku**

V originále nahrávky se jednalo o skutečnost, že dotyčná by nejraději umřela ve spánku, podle slovníku českých synonym (Pala 2000: 336). Lze v češtině vyjádřit spánek i výrazy „sen, dřímota“, proto by tato chyba mohla být považována i za přípustnou, ale rodilý mluvčí by nejspíše nepoužil formu **chtěl bych umřít ve snu*, ale raději *chtěl bych umřít ve spánku*.

(52.) **chřestianstvo*

křesťanství

(53.) **malpa*

zavináč

(56.) *V Evropě máme *dostemp.*

V Evropě máme **dostup.**

(59.) *Ukážu vám to *v praktice.*

Ukážu vám to na **praktickém příkladu.**

(63.) **vprovadzenie směrnic*

uplatnění, aplikace, použití směrnice

(64.) *směrnice *VAT*

směrnice o **DPH**

(66.) **sejm*

sněmovna

(67.) **partie*

politická strana

(68.) **lotnisko, les*

letiště (v jedné nahrávce přetlumočeno i jako les)

U této chyby bylo několikrát zaznamenáno nepřetlumočení. Studenti pouze zopakovali slovo lotnisko, které ale v českém jazyce neexistuje, správná verze je letiště. V nahrávce spisovatelka hovořila o konkrétní situaci z letiště, kterou zažila před několika lety, ale v jedné nahrávce bylo například řečeno, že autorka několik let seděla v lese. Tudíž student se dopustil zcela špatného překladu.

(70.) **kniha s podpisem*

kniha s autogramem

Zde by význam byl pro českého posluchače nejspíše zřetelný. Jedná se zejména o skutečnost, že v češtině neříkáme knize s podpisem od autora *kniha s podpisem*, ale označujeme jí souslovím *kniha s autogramem*.

(107.) v **úředním listě*

v úřední listině

(112.) *Moje *představení pekla.*

Moje představa pekla

„Představení znamená v češtině vystoupení např. v divadle.“ (Pala 2000: 284).

„Představa je pojem abstraktní, označuje způsob našeho očekávání.“ (Pala 2000: 284).

(113.) ... *psaní *se svědomím*

... psaní s vědomím

Znovu se jedná o významovou záměnu podstatného jména.

Svědomí v češtině označuje „mravní odpovědnost, vědomí dobra a zla“ (Pala, 2000: 347). Vědomí jest otázkou „psychiky a myšlení.“ (Pala 2000: 395).

Vhodné je upozornit na skutečnost, že studenti si na tlumočení složitějších textů týkajících se například práva a Evropské unie mohli dopředu vyhledat překlad odborných termínů, ve kterých následně téměř nechybovali. Zároveň se ale díky tomu zvýšilo

chybování v jednodušších výrazech. Jedná se o slova, která student polonistiky druhého nebo třetího roku nemá problém přeložit, ale i přes tuto skutečnost byla v nahrávkách zachována v polské verzi, případně přeměněna na verzi polsko-českou. Jedinou možností jak se vyhnout chybování v podstatných jménech, je naučit se výrazy v obou jazycích a to zejména v obsáhlé skupině zrádných slov, která mohou při tlumočení způsobovat největší problém.

3.1.2.2 Přídavná jména (Adjektiva)

„Přídavná jména náleží ke slovům sklonným. Významově i tvarově jsou závislá na dominujícím substantivu, potřebě kongruence s ním je přizpůsobena i soustava jejich tvarů“ (Petr 1986: 379). V jazyce slouží k vyjádření nejrůznějších vlastností, způsobů atd. Následně jsou uvedeny chyby, které byly zaznamenány v nahrávkách v adjektivech:

(23.) **najnovše dilo*

nejnovější dílo

(38.) **ostatní vajíčka*

poslední vajíčka

(44.) **odpovědni lidé*

zodpovědní lidé

(54.) **naturalne barvy*

přírodní barvy

(71.) *Děti mám *zapisané v dokumentu.*

Děti mám **zapsané v dokumentech.**

Z většiny se studentům ve spojení přídavné jméno a podstatné jméno podařilo přeložit správně substantivum, ale adjektivum zůstalo v polské formě, jak lze vidět hned u prvního uvedeného příkladu č. 23. Celkově na základě analyzovaného materiálu lze usoudit, že tlumočení přídavných jmen studentům nepůsobilo větší problém, ale je

vhodné upozornit na obecně vysoký výskyt chybování v překladu stupňování přídavných jmen, neboť gradace adjektiv se v polském i českém jazyce výrazně liší. V nahrávkách se tato chyba ale neobjevila, a proto se tomuto jevu práce blíže nevěnuje.

3.1.2.3 Zájmena (Pronominalia)

„Zájmena se řadí mezi ohebná slova, která ve větě zastupují nejčastěji podstatná a přídavná jména, odkazují k nim nebo vyjadřují vztah mluvčího či další osoby k nim. Jelikož je jejich význam daný kontextem věty nebo situace, jsou zájmena na pomezí mezi slovy plnovýznamovými a neplnovýznamovými“ (Cvrček 2010: 210).

(6.) **V takovy způsob pišu.*

Píši tímto způsobem.

(8.) **Hovoření o čemš.*

Mluvení o něčem.

(35.) v **časach moich mladých let*

v časech mého mládí

U kategorie chyb zájmena studenti zachovali polskou morfologii zájmena, případně vytvořili nespisovnou formu, jak lze vidět u příkladu č. 35. Forma použitá studenty v kontextu neodpovídala správné formě v češtině. Tento typ chybování vyplýval zejména z důvodu odlišné polské a české morfologie zájmen.

3.1.2.4 Číslovky (Numeralia)

„Mezi číslovky základní patří slova, která vyjadřují prostý počet, jsou pojmenováním čísel bez dalších významů nebo i bez spojení s počítaným předmětem. Svým významem i formou se nejvíce přibližují zájmenům a podstatným jménům.“ (Cvrček 2010: 227).

(4.) **troje děti*

tři děti, trojice dětí

U této chyby se jedná o morfologické zachování polské verze druhové číslovky.

V podkapitole Číslovky se objevila pouze jedna chyba, tudíž lze usoudit, že číslovky netvoří kategorii, která by činila v nahrávkách větší problém. Zde je nutné si primárně uvědomit polskou a českou základní verzi číslovky a tlumočení by mělo být úspěšné.

3.1.2.5 Slovesa (Verba)

Slovesa tvoří jeden z plnovýznamových ohebných slovních druhů. „Jejich vymezení (v opozici k ostatním druhům) je dáno jednak formálně (způsobem tvoření tvarů), jednak obsahově (specifickým významem) a také funkčně (jsou základem přísudku ve větě). Po formální stránce je odlišnost sloves dána především tím, že se jako jediný slovní druh časují (ostatní ohebné slovní druhy se skloňují, popř. stupňují jako přídavná jména a příslovce). Znamená to, že jejich tvary se při ohýbání mění pomocí speciální sady koncovek, která je určena výhradně pro ně“ (Cvrček 2010: 235). Zároveň při ohýbání nabývají gramatických významů, které se pravidelně nevyskytují u jiných slovních druhů – osoba, čas, způsob atd.

(1.) ***Jest** to větší národ.

Je to větší národ.

Tato chyba, tedy špatná forma a užití polského slovesa **být** místo českého, byla v nahrávkách zaznamenána 10krát.

(3.) Děti ***napisaly**.

Děti **napsaly**.

(5.) *Kdyby kniha* ***povstávala**.

Kdyby kniha **vznikala**.

(9.) ***Zvědila som** celý svět.

Procestovala jsem celý svět.

(10.) **Ocenit svět.*

Posoudit svět.

(11.) **Přežívám to, co jsem zažila.*

Prožívám to, co jsem zažila.

(12.) *Program bude *provadit.*

Programem nás bude **provázet.**

(14.) *Prosíme *o vyslání e-mailu.*

Prosíme, **abyste nám posílaly e-maily.**

(15.) **Napisaly se děti.*

Údaj o dětech **se poznamenal** na této straně.

(16.) **Přežila jsem.*

Zažila jsem.

(17.) *Kolik *majou.*

Kolik mají.

(18.) **Nechodí o ...*

Nejedná se o ...

(20.) *Chci *napsat.*

Chci napsat.

(21.) **Chodilo o vědomosti.*

Jednalo se o znalosti.

(25.) **odbírám*

vnímám

(27.) **Mieškala jsem s indiány.*

Bydlela jsem s indiány.

(30.) **Program provází ...*

Programem provází, (program uvádí) ...

(37.) *Zvyk, který *přibyl do Čech.*

Zvyk, který **přišel** do Čech.

(45.) **davajou na*

dávají na

(46.) **Zmístit se do...*

Vejít se do ...

(55.) **Nechodí o...*

Nejedná se o ...

(111.) *Chci *zdolat sebe samu.*

Chci překonat sebe samou.

Slovesa byla kategorií chyb v nahrávkách, která měla obsáhlé zastoupení v chybování, podobně jako podstatná jména. Příčinou bylo z většiny zachování odlišné morfologické stavby tedy původní polské verze.

3.1.2.6 Příslovce (Adverbia)

„Jsou základní slovní druh vyjadřující široce okolnostní příznak slovesa jakožto příznaku probíhajícího v čase, adjektiva jakožto příznaku neprobíhajícího v čase i příznak adverbia samotného“ (Petr 1986: 189).

(58.) *To nejlepší v *tej chvíli.*

To nejlepší v **dané chvíli**.

(62.) **zavše*

vždy

Studenti i v této kategorii zapomněli na českou verzi slov a znovu pouze zopakovali řečníka z nahrávky. Nicméně, jak lze usoudit z výskytu pouze dvou chyb v nahrávkách, nejedná se o skupinu, která by tvořila významný problém při tlumočení.

3.1.2.7 Předložky (Prepozice)

„Předložky jsou neohebný a významově nesamostatný (synsémantický) slovní druh. Pojí se ke jménům v různých pádech, vyjadřují vztah jmen k jejich řídicím větným členům a podílejí se tak na vytváření syntaktických i jiných významů. Někdy se mohou pojit i k jiným slovními druhům, případně mohou v textu v rámci frazémů vystupovat i bez následujícího substantiva“ (Cvrček 2010: 282).

(40.) *navazujeme *do tématu*

navazujeme **na téma**

(89.) **ve vysokých školách*

na vysokých školách

(108.) *Když přiložím pero *do papíru.*

Když přiložím pero **k** papíru.

(109.) *Zavazujeme *do vytvoření.*

Zavazujeme **k** vytvoření.

(110.) **Přejdou v platnost ...*

Získávají platnost od ...

Pokud se zaměříme na předložky, jsou zde podle E. Lotka „značné rozdíly mezi srovnávanými jazyky. Tlumočník může nejednou podlehnout návykům svého mateřského jazyka a použít nevhodné předložky v cílovém jazyce. Pro jazykovou praxi je důležité si uvědomit, že v polštině se nejvíce předložek pojí s 2. pádem, který je nejpoužívanější“ (Lotko 1986: 177). Pro názorný příklad jsou uvedeny následující dva příklady:

Mam dla ciebie dobrą wiadomość. – Mám pro tebe dobrou zprávu.

Uśmiecha się do przyjaciela. – Usmívá se na přítele.

3.1.2.8 Částice (Partikule)

„Jsou nezákladní slovní druh, vyjadřují vztah mluvčího ke sdělované skutečnosti, k adresátovi, k obsahu či sdělení textu, nejsou komponenty základové větné struktury a jejich derivátů a neúčastní se na jejich stavbě ani jako pomocné prvky. Částice jsou slova většinou expresivně zabarvená, jejich expresivita se pohybuje mezi krajními body emocionality a intelektuálnosti“ (Petr 1986: 228). Podle Václava Cvrčka jsou částice v textech velmi frekventované „a to zejména v mluvených projevech (kde jsou třetím nejfrekventovanějším slovním druhem), které jsou z hlediska pragmatického rozmanitější“ (Cvrček 2010: 294).

(61.) **także*

také

(69.) **tylko*

pouze

Z analýzy nahrávek studentů lze vyvodit, že se chyby v jazykové kombinaci polština – čeština ve slovním druhu částice vyskytují jen velmi omezeně.

3.1.3 Slovosled

„Slovosled, podobně jako větosled, je vlastností výpovědi přirozeného jazyka, která je dána tím, že jednotlivé výrazy mluvčí vyslovuje postupně. V češtině je slovosled proměnlivý, nikoli však naprosto volný nebo snad libovolný. Je určován především rolí jednotlivých větných členů v aktuálním členění, ale uplatňuje se v něm také rytmický princip a vliv na slovosled má i gramatická stavba výpovědi a jiné okolnosti“ (Kolektiv autorů 2012: 645). Pro češtinu v typických oznamovacích větách platí: „SUBJEKT – PŘÍSUDEK – PŘEDMĚT tedy SVO, samozřejmě se tato struktura může měnit v návaznosti na kontext výpovědi“ (Kolektiv autorů 2012: 645).

(72.) **Dnes bychom *chtěli si promluvit o ...*

Dnes bychom **si chtěli** promluvit o ...

(74.) **To ho používám *tak.*

Takto ho používám.

(75.) **Pila jsem trochu.*

Trochu jsem pila.

(77.) **mocí zákonodárnou*

zákonodárnou mocí

U příkladu číslo 77. je vhodné upozornit na skutečnost, „že polština na rozdíl od ostatních slovanských jazyků nadměrně klade shodný adjektivní přívlastek za určované podstatné jméno“ (Petr 1977: 28). Na tomto základě vznikl i tento nesprávný slovosled ve větě **...je ovlivněn mocí zákonodárnou*, neboť polská verze nese stejné pořadí:

1. podstatné jméno, 2. přídavné jméno, originál v polštině: ***prawo ustawodawcze***

správná verze dle českého slovosledu vyplývajícího z kontextu zní:

1. přídavné jméno, 2. podstatné jméno – ...je ovlivněn **zákonodárnou mocí**.

(105.) **Aby se dívat na svět, proto cestují.*

Cestuji, abych si mohla prohlédnout svět.

V polštině se ve větách účelových užívá spojek aby, ażeby, żeby – na základě tohoto jevu vznikla chyba 105., protože student se držel polské konstrukce a nepoužil konstrukci českou.

3.1.4 Skloňování

Tato kategorie zahrnuje veškeré chybování v zakončení slov v českém jazyce, jedná se o špatné užití pádu v češtině a tedy užití špatných koncovek. Více lze zaznamenat na příkladech uvedených níže:

(2.) *Promluvíme si o *problemach.*

Promluvíme si o **problémech.**

(73.) *Co *udělat s soukromými školy.*

Co **provést se soukromými školami.**

(97.) *Promluvit si o *problemach.*

Promluvit si o **problémech.**

(103.) *Tvořena *přes Evropané.*

Tvořena **Evropany.**

(104.) *Nemám *energie.*

Nemám **energii.**

(106.) *Vajíčka zdobíme různými *krajky*

Vajíčka zdobíme různými **krajkami.**

Je velmi pravděpodobné, že pouhým zvýšením pozornosti při vyslovování během tlumočení by tyto chyby zmizely. Studenti při tlumočení musí zvýšit svou koncentraci a

zaměřit svou mysl vedle nahrávky, kterou poslouchají i na svůj tlumočnický projev, aby tak předcházeli zbytečným chybám.

3.2. Nespisovné koncovky

Nespisovnost je jev vyskytující se primárně v mluvené formě jazyka, a jeho podmínkou není tlumočení. Nespisovnost může vznikat užíváním dialektů a interdialektů podle regionu, ve kterém se jedinec nachází, protože neužívá spisovnou, oficiální formu jazyka pro každodenní použití. Jiné typy nespisovných koncovek jsou typické například pro Středočeský kraj a Prahu a zcela odlišně mezi sebou mluví lidé na Moravě, Slezsku a dalších moravských oblastech. Například v okolí Českého Těšína existuje nářečí (*Gwara Cieszyńska*), které je místně nazývané „*Po našymu*“ či „*Po naszymu*“. Hovoří jim mnoho ze studentů, jejichž nahrávky byly analyzovány, a je pro většinu Čechů i Poláků z jiných oblastí nesrozumitelné. Dále se podle Václava Cvrčka jedná o nejrůznější sociolekty, kterými hovoří jednotlivé skupiny společnosti, zde se jedná o stupeň formálnosti, veřejnosti či intimity projevu (Cvrček 2010: 21).

(80.) *Byl *celej ...*

Byl **celý** ...

Zde se jedná o formu typickou pro oblast Prahy.

(81.) **Jak obvykle...*

Jako obvykle ...

(82.) *Není to tak *velkej problém.*

Není to tak **velký** problém.

Znovu zakončení typické pro oblast Prahy jako u příkladu č. 80

(83.) *Studenti se *nevlezou do vysokých škol.*

Studenti se **nevejdou na vysoké školy**.

(84.) **Strašně by mě to mučilo.*

Velmi by mě to trýznilo.

(85.) **Chcu malovat.*

Chci malovat.

Forma typická pro oblast Moravy.

(86.) **No prostě, aby to prostě bylo.*

..., aby to bylo.

(87.) **S košem vajec jdem do kostela.*

S košíčkem vajíček jdeme do kostela.

(88.) **Na těch banálních věcech se klade důraz.*

Na tyto banální věci je kladen důraz.

(90.) *Dnes *bysme chtěli.*

Dnes **bychom** chtěli.

Zde se jedná o přenesení polské morfologie, neboť polsky zní slovesná forma **byšmy*, ale zároveň u tohoto příkladu lze odkázat i na nespisovnou formu **bysme*, používanou v Čechách i na Moravě v nespisovném projevu.

(91.) *Co se můžeme dočíst *jako ve zdrojích.*

Co se můžeme dočíst ve zdrojích.

(92.) *Jsou věci, které můžeme vyjádřit *slovama.*

Existují věci, které lze vyjádřit slovy.

(93.) **Jestli mám se sebou.*

Když mám s sebou.

(94.) **Maluje se na to.*

Vajíčka jsou zdobena.

(95.) *Po vyškrábání nám vzorky *vylezou ven.*

Po vyškrábání **prokouknou** vzorky.

(96.) **Zdobení vajec a posvěcený koš.*

Zdobení **vajíček** a **posvěcený košík**.

V češtině a polštině je odlišné používání zdvojnělin, na základě této skutečnosti vznikly i tyto chyby, neboť v tomto případě polština pro podstatná jména vajíčka a košík nepoužívá zdvojnění, ale čeština ano. Posvěcený koš a zdobení vajec nezní v českém jazyce adekvátně.

(99.) **Samo se to napíše.*

Psaní mi jde samo od ruky.

(100.) **Strašně bych se umordovala.*

Velmi bych se unavila.

Nespisovné výrazy jsou kategorií chyb, která měla v nahrávkách velmi početné zastoupení. Důvodů, proč vznikají tyto chyby, lze vyjmenovat více, jak již bylo uvedeno na začátku praktické části této práce studenti, jejichž nahrávky byly analyzovány, pocházejí z různých krajů České republiky a v důsledku toho, že čeština je na rozdíl od polštiny více rozmanitá v oblasti nářečí, vznikalo při tlumočení mnoho nespisovných chyb a koncovek typických pro danou oblast, jak je již uvedeno u konkrétních příkladů.

3.3. Zrádná slova mezi polštinou a češtinou

Jedná se o chybu velmi častou a typickou zejména pro tlumočení podobných jazyků, jak je tomu i mezi slovanskými jazyky češtinou a polštinou. Existuje mnoho slov, které nesou odlišný význam v češtině i polštině. Pouhým nepřetlumočením jednoho slova může vzniknout zcela nesrozumitelné tlumočení, které může být velmi komické v cílovém jazyce, i když to nebylo záměrem v jazyce výchozím, nicméně nahrávky tuto chyby neobsahovali, i přestože je jedná o velmi časté chybování, na které bylo napsáno

mnoho publikací primárně profesorem Lotkem, který se zrádnými slovy mezi polštinou a češtinou blíže zabýval.

3.4 Ostatní

Do této podkapitoly jsou zařazeny chyby, které do předchozích kategorií nelze zařadit. Jedná se například o vypuštění slovesa, což lze konstatovat u chyb číslo 60. a 102. Dále se jedná o chyby, které vznikly na základě vysoké rychlosti mluveného projevu na původní nahrávce, a díky tomu neměl student čas vyslovit zřetelně a správně celý výraz.

(41.) **to odpoledne*

toho odpoledne

(57.) **Do dnešní doby to mám takto.*

Do dnes to mám takto.

(60.) To, co je možné * o Číně.

To, co se můžeme **dočíst** o Číně.

Zde by bylo vše v pořádku, kdyby student stihl vyslovit sloveso dočíst.

(76.) ... **ponížení kromě samého sebe.*

... **mimo ponížení sebe samé.**

V kontextu nahrávky autorka hovoří o tom, že je schopná ve vztahu snést vše *mimo ponížení sebe samé* forma **ponížení kromě samého sebe*, by zde nedávala smysl.

(78.) **Pro co jsou nám potřební herci?*

Proč potřebujeme herce?

Tato chyba vyloženě působí dojmem, že student zcela nestíhal, a tak se alespoň pokusil předat hlavní informace, což se mu povedlo, ale věta zní jako tlumočení internetového překladáče.

(79.) **To stejné je u knížek.*

Stejně to mám s knížkami.

Podobná situace jako u příkladu 78.

(102.) *Každý den *se ráno k počítači.*

Každé ráno **sednu** k počítači

3.5 Nejčastěji se vyskytující chyby a možnosti jejich eliminace

Nejpočetnější skupina chyb mezi polským a českým jazykem z hlediska polonismů vzniká zejména z toho důvodu, že se student dostatečně nekoncentruje na tlumočnický projev. Polština a čeština jsou si částečně podobné, neboť se jedná o jazyky slovanské, a proto vznikají komplikace zejména ve vhodném nahrazení termínu z výchozího jazyka do jazyka cílového.

Student si je vědom významu slova z původní nahrávky, ale protože nemá dostatek času při tlumočení si dané slovo ověřit ve slovníku, jako je tomu při překladu, nezbyvá než v rychlosti pokračovat v tlumočení, a proto výsledná forma není zcela správná, případně posluchače velmi zmátne. Takových slov existuje mezi polštinou a češtinou skutečně mnoho. Během tlumočení si začínající tlumočnick a někdy i zkušený odborník nemusí být vědom chyby.

V následující kapitole je uveden slovníček výrazů, který vznikl na základě shromáždění chyb, kterých se studenti dopustili během nahrávání, transkripce těchto chyb vzniklo vysoké množství slov, které jsou spojením obou jazyků, nicméně v češtině neexistují. Dále slova, která zůstala zachována v polské verzi a byla pouze zakomponována do češtiny. Některé věty dokonce zcela změnilý význam v cílovém jazyku a to jen, protože byl špatně rozšifrován význam podstatného jména, případně slovesa v polštině. Jiné změnilý význam, neboť student špatně pochopil nahrávku, tudíž byl výsledek významově velmi odlišný od výchozí formy¹. Postačí chybně přetlumočené

¹ Např. je v původní nahrávce uvedeno, že dotyčná spisovatelka před několika lety seděla na letišti. V české verzi jednoho studenta je řečeno, že spisovatelka seděla v lese, ve druhé chybné verzi dalšího studenta spisovatelka seděla několik let na letišti.

slovo, případně nepochopený význam výrazu a tlumočnick může předat zcela odlišnou informaci.

3.6 Statistika chyb

Analýzou všech nahrávek a chyb, které se v nahrávkách vyskytovaly, vzniklo následující vyhodnocení. Použití špatného slovosledu lze zaznamenat v 5ti nahrávkách což jest 5,4 % zkoumaného materiálu. Nespisovnost byla zaznamenána v 17ti nahrávkách (18,36 %). Použití špatného případně zcela nevhodného skloňování obsahuje 6 nahrávek (6,48 %). Neporozumění nebo celkové netlumočení jednotlivých částí nahrávky se vyskytovalo v 7mi nahrávkách (7,56%). Zde nelze určit, zda se jednalo o neporozumění, nebo byla původní nahrávka příliš rychlá, tudíž nebyl student schopen tlumočit veškeré části nahrávky. Vyplňující výrazy typu ehm, apod. byly častým problémem spíše konkrétních jedinců. Neopakovaly se u všech, zde se jedná spíše o schopnost projevu studenta, případně neporozumění nahradit rychlým tlumočením další části, aby nahrávka zněla profesionálně. Výrazy ehm apod. se vyskytovaly v 19ti nahrávkách což jest 20,52 % celkového materiálu. Nelze opomenout velmi zdařilé práce, konkrétně se jedná o 15 kvalitních nahrávek (16,2 %), kde nebyla nalezena žádná chyba a dalších 20 nahrávek (21,6 %), kde se student dopustil pouze drobných chyb. Celkově lze označit 35 nahrávek tedy 37,8 % za velmi zdařilé, které se velmi příjemně poslouchají a působí profesionálním dojmem. Polonismy lze zaslechnout v 43 nahrávkách tedy v 46,44 % materiálu.

3.6.1 Tabulka kategorií chyb

Všechny údaje jsou vypočteny z celkového množství 108mi nahrávek.

Kategorie chyb:	Zastoupení v počtu nahrávek:	Procentuální zastoupení v nahrávkách:
Slovosled	5	5,4 %
Nespisovnost	17	18,36 %
Skloňování	6	6,48 %
Polonismy	43	46,44 %
Výrazy ehm, mm	19	20,52 %
Bez chyby	15	16,2 %
Drobné chyby	20	21,6 %
Bez chyby + Drobné chyby	35	37,8 %
Nepřetlumočené části	7	7,56 %

3.6.2 Přehled počtu chyb a jejich procentuální zastoupení v kategoriích

Zastoupení v celkovém počtu chyb 113:

Kategorie chyby	Počet zastoupení v chybách	Procentuální zastoupení v chybách
Polonismy	73	82,49 %
Zdvořilostní formy	3	3,39 %
Zachování polské formy v češtině (nepřeloženo)	5	5,65 %
Podstatná jména	27	30,51 %
Přídavná jména	5	5,65 %
Zájmena	3	3,39 %
Číslovky	1	1,13 %
Slovesa	21	23,73 %
Příslovce	2	2,26 %
Předložky	4	4,52 %
Částice	2	2,26 %
Slovosled	5	5,65 %
Skloňování	6	6,78 %
Nespisovné koncovky	17	19,21 %
Ostatní	7	7,91 %

4 Doporučení pro eliminaci chyb při tlumočení

Tlumočení je činnost a profese, pro kterou musíme mít jistý stupeň nadání, konkrétní předpoklady, mezi které se řadí například schopnost vystupovat před lidmi, kultivovaný projev, zvládání stresových situací, schopnost koncentrovat se na nejvyšší možné úrovni, zaujmout posluchače a mnoho dalších.

Nicméně některým lidem i velmi dobré předpoklady pro tuto práci neumožní tlumočení vykonávat, protože mají například vadu řeči, kterou nelze překonat. Pokud se člověk chce stát skutečně dobrým tlumočnickem, vyžaduje to mimo nadání také notnou dávku odhodlání a neustálé práce na sobě samém.

4.1 Příprava na tlumočený text

Důležitou součástí při tlumočení je samozřejmě příprava na tlumočený text, jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, existuje mnoho forem, kterými lze tlumočit, ale každé tlumočení odbornějšího sdělení vyžaduje přípravu tlumočnicka na výrazy, které jsou typické pro konkrétní tlumočený obor. Při těchto formách tlumočení je vhodné si dopředu rovněž vytvořit slovník pojmů, které jsou typické pro danou oblast případně, ve kterých si nejsme jisti, nebo v nich často chybujeme. Nastávají ale i situace, kdy se tlumočnick musí spoléhat na svou schopnost improvizovat např. u přípitků, proslovu apod.

4.2 Paměť, koncentrace

Při tlumočení je velice důležitá maximální možná koncentrace a soustředění se na tlumočený text. Během hodin tlumočení studenti zkoušeli nejrůznější techniky, jak trénovat svou paměť, koncentraci i pozornost. Podle Daniela Gila, který se ve svých výzkumech zaměřuje na mentální procesy probíhající během tlumočení (Gile 1993, 1995). „Tlumočnick disponuje omezeným množstvím psychické energie a v případě nedostatku této energie dochází ke zhoršení výsledku tlumočnického výkonu.“ (Rábeková 2008: 8). Dále Gile ve svém díle upozorňuje na tři druhy kapacitních nároků,

které nesmí při tlumočení klesnout, pokud se nemá snížit úroveň tlumočeného výkonu. Mezi tyto nároky patří:

- „1. nároky na porozumění výchozímu textu,
2. nároky na paměť,
3. nároky na produkci cílového textu“ (Rábeková 2008: 8).

„Podle Gilova modelu představuje tlumočení aktivitu výrazně zaměřenou na paměťové procesy a proto lze průběh tlumočení popsat takto:

Dekódování informace z výchozího jazyka + uložení informace + vybavení (dříve uložené) informace + kódování informace do cílového jazyka“ (Rábeková 2008: 10).

4.3 Slovníček chybně použitých výrazů v nahrávkách

Čeština – polština

Podstatná jména

letišťe – lotnisko

napsat – napisać (Siatkowski, Basaj 1991: 363)

politická strana – partia polityczna

představa – wyobrazenie (Siatkowski, Basaj 1991: 596)

představení – przedstawienie (Bajger 1999: 254)

přístup – przystęp, dostęp (Siatkowski, Basaj 1991: 626)

spisovatelka – pisarka, literatka (Siatkowski, Basaj 1991: 735)

svědomí – sumienie (Bajger 1999: 327)

směrnice o DPH – dyrektywa VAT

sněmovna – sejm

vědomí – przytomność (Bajger 1999: 364)

vliv – wpływ

v 10. století – w X wieku

záležitost – wydarzenie, sprawa

zavést – zaprowadzić (Bajger 1999: 406)

zavináč – małpa

Přídavná jména

nejnovější – najnowszy

poslední – ostatni

přírodní – naturalny

zodpovědný – odpowiedzialny

Slovesa

bydlet – mieszkać

jsem přesvědčená – jestem przekonana o

mít – mieć

nabýt platnost – wejść w życie

napsat – napisać

nejedná se o – nie chodzi o

posoudit svět – ocenić

popsat – opisać

procestovat svět – zwiedzić świat

prožívat – przeżywać

přijít – przyjść

uvádět program – prowadzi

vnímat – postrzegać

vzniknout – powstawać

Číslovky

tři – trzy, troje

Příslovce

také – też, również

tímto – niniejszym

pouze – tylko

vždy – zawsze

Sousloví

na praktickém příkladu – na konkretnym przykładzie

předávání nározů, myšlenek – przekazanie opinii

před naším letopočtem – przed naszą erą

před několika lety – kilka lat temu

stejně to je s – tak samo to jest z

už je to dávno – dawno temu

v letech mého mládí – w czasach mojej młodości

v této chvíli – teraz

z tohoto úhlu pohledu – z tego punktu widzenia

5 Závěr

Záměrem této práce byla analýza nahrávek studentů druhého a třetího ročníku Univerzity Palackého v Olomouci oboru polonistiky. Nahrávky byly tlumočeny z polského jazyka do jazyka českého. Po poslechu všech 108 nahrávek studentů, následovalo vyhodnocení veškerých chyb. Náročné bylo vybrat formu zápisu jednotlivých chyb, neboť polština i čeština jsou sice jazyky podobné, ale oba dva používají odlišnou fonetickou abecedu. Když byl přehled chyb hotový, následovala analýza četnosti zastoupení jednotlivých chyb v nahrávkách, celkové množství bylo 113 jazykových chyb.

Dále následovalo určení procentuálního zastoupení jednotlivých chyb v kategoriích a uvedení těchto výsledků v tabulkách na konci třetí kapitoly této práce. Některé chyby byly závažnější a na tomto základě byly rozčleněny do jednotlivých kapitol a podkapitol. Možností jak rozdělit chyby bylo skutečně mnoho, ale tato práce je primárně zaměřena na polonismy, jejich rozčlenění dle slovních druhů a další méně významné aspekty.

Rozhodně by bylo přínosné, kdyby byly v budoucnu napsány publikace s touto tematikou v českém nebo polském jazyce, neboť se jedná o velmi obsáhlé téma, které zaujme většinu odborníků ale i studentů polského či českého jazyka.

6 Resumé

Cílem práce „Klasifikace jazykových chyb při tlumočení z polštiny do češtiny“ bylo shromáždění nahrávek tlumočení od studentů polonistiky Univerzity Palackého v Olomouci a následně analýza jazykových chyb, které se vyskytly v materiálu. Celkem bylo shromážděno 108 nahrávek studentů druhého a třetího ročníku, které byly tlumočeny z polštiny do češtiny.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou, teoretická část je zaměřena na dělení forem tlumočení podle Vítězslava Vilímka, praktická část se věnuje přestavení klasifikace jazykových chyb. Pro usnadnění orientace v praktické části je nejprve uveden výčet všech jazykových chyb zaznamenaných v nahrávkách, které byly následně rozčleněny do jednotlivých kategorií.

Z analýzy vyniká, že nejčastějšími chybami v nahrávkách jsou polonismy, a proto je jim věnována zvýšená pozornost v praktické části práce. Polonismy byly dále rozděleny do jednotlivých podkapitol podle slovních druhů.

Zakončením práce jsou k jednotlivým kapitolám uvedeny komentáře a možnosti, jak se lze těmto chybám během tlumočení z polštiny do češtiny vyhnout. Součástí poslední kapitoly je i přehled slov, které byly v nahrávkách přetlumočeny nesprávně, a proto je zde uvedena správná forma překladu. Pozornost je věnována i přípravě na tlumočený text a možnostem jak se chybování při tlumočení vyhnout.

7 Streszczenie

Celem pracy „Klasifikace jazykových chyb při tlumočení z polštiny do češtiny“ było zebranie nagrań tłumaczeń od studentów polonistyki Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu a następnie przeprowadzenie analizy błędów językowych popełnianych w nagraniach. Łącznie zostało zebrano 108 nagrań studentów drugiego i trzeciego roku studiów, które były tłumaczone z języka polskiego na język czeski.

Praca jest podzielona na część teoretyczną i praktyczną, w części teoretycznej zwrócono uwagę na formy tłumaczenia ustnego według Vítězslava Vilímka. Natomiast część praktyczna dotyczy już przedstawienia całkowitej klasyfikacji błędów. Dla lepszej orientacji w tekście w praktycznej części najpierw przedstawiono listę wszystkich błędów pojawiających się w nagraniach i następnie podzielono je na oddzielne kategorie.

Z analizy wynika, że najczęściej popełnianymi przez studentów błędami są polonizmy i dlatego im poświęcono zwiększoną uwagę w części praktycznej. Błędy językowe będące polonizmami zostały dalej podzielone na podrubryki według części mowy.

Zakończeniem pracy jest pokazanie możliwości eliminacji błędów językowych podczas tłumaczenia z polskiego języka na język czeski i zestawienie słów, które w nagraniach studenci mylnie przetłumaczyli. Ponadto pokazano, jakim sposobem warto przygotowywać się do tłumaczenia ustnego i o co trzeba zadbać podczas tłumaczenia ustnego.

8 Seznam použité odborné literatury v abecedním pořadí

Monografie

Bajger, K. 1999. *Polsko–czeski, czesko–polski obustronny słownik*. Český Těšín: Těšínská tiskárna.

Cvrček, V. et al. 2010. *Mluvnice současné češtiny*. Univerzita Karlova v Praze: Nakladatelství Karolinium.

Damborský, J., E. Lotko. 1993. *Studia o współczesnym języku polskim*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého.

Gile, D. 1995. *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing company.

Gile, D. 1993. *Using the Effort Models of Conference Interpretation in the Classroom*. Praha: Filozofická fakulta, Univerzita Karlova.

Hrdinová, E., V. Vilímek. 2008. *Úvod do teorie, praxe a didaktiky tlumočení*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě.

Kolektiv autorů. 2012. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny.

Krčmová, M. 1984. *Fonetika a fonologie českého jazyka*. Brno: Státní pedagogické nakladatelství.

Lotko, E. 1986. *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi*. Ostrava: Profil.

Lotko, E. 1981. *Polština a čeština z hlediska typologického*. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého.

Lotko, E. 1986. *Rétorika v současné praxi*. Ostrava: Krajské kulturní středisko.

Lotko, E. 1997. *Synchronní konfrontace češtiny a polštiny*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého.

- Lotko, E. 1987. *Zrádná slova v polštině a češtině*. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého.
- Pala, K., J. Všíanský. 2000. *Slovník českých synonym*. Praha: Lidové noviny.
- Petr, J. et al. 1986. *Mluvnice češtiny (1)*. Praha: Academia.
- Petr, J. et al. 1986. *Mluvnice češtiny (2)*. Praha: Academia.
- Petr, J. 1977. *Základy polštiny*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.
- Rábeková, S., J. Raclavská. 2008. *Cvičebnice pro rozvíjení kognitivních dovedností tlumočnicků*. Ostrava: Universitas Ostraviensis.
- Siatkowski, J., M. Basaj. 1991. *Słownik czesko–polski*. Warszawa: Wiedza Powszechna.
- Tryuk, M. 2007. *Przekład ustny konferencyjny*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN.

Anotace

Jméno a příjmení autora: Pavla Hlínová

Pracoviště: Katedra slavistiky – sekce polonistiky

Název diplomové práce: Klasifikace jazykových chyb při tlumočení z polštiny do češtiny

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Izabela Szulc

Počet znaků: 63 380

Počet příloh: 0

Počet titulů použité literatury: 20

Abstrakt: Úkolem práce „Klasifikace jazykových chyb při tlumočení z polštiny do češtiny“ je analýza nahrávek tlumočení studentů polonistiky na jazyk český. Následně vytvoření seznamu chyb, kterých se studenti dopustili, jejich rozčlenění do jednotlivých kategorií, komentáře a rady jak se těmto chybám lze vyhnout.

Klíčová slova: klasifikace jazykových chyb, tlumočení, druhy tlumočení, čeština, polština, zrádná slova, polonismy, skloňování, slovosled, nespisovnost, paměť

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Annotation

Author's first name and surname: Pavla Hlínová

Department: Department of Slavic Studies – Section of Polish Studies

Title of the thesis: The Classification of Language Errors that Occur During Interpreting from Polish into Czech

Supervisor: Mgr. Izabela Szulc

Number of characters: 63 380

Number of appendices: 0

Number of work cited: 20

Abstract: The goal of the bachelor thesis "Classification of errors in interpreting from Polish to Czechlanguage" is the analysis of recordings of Czech students interpreting from Polish into Czech language. Then create a list of the mistakes committed by the students, their separation into individual categories, comments, and advice on how these mistakes can be avoided.

Key words: classification of linguistic errors, interpreting, interpreting types, Czech, Polish, tricky words, polonisms, inflection, word order, informality, memory

I agree the thesis paper to be lent within the library services.